

Naročnina listu: --
Celo leto . . . K 12—
Pol leta . . . " 6—
Četrť leta . . . " 3—
Mesečno . . . " 1-20
Zunaj Avstrije: ----
Celo leto . . . " 15—
Posamezne številke
-- 16 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
se računajo po 18 vin.
od 6 redne petivrstice: pri
večkratnih oznanilih velik
popust.

„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo Maribor
Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Najnovejša poročila.

Mir z Rusijo.

Dunaj, 3. marca.

Brzojavni-korespondenčni urad poroča iz
Bresta-Litovskega z dne 3. t. m.:

Mirovna pogodba z Rusijo z do-
datnimi pogodbami se je podpisala
danes popoldne ob 5. uri.

Pogodba določa v glavnem tole: Med
Nemčijo, Avstrijo, Bolgarijo in Turčijo na eni
in Rusijo na drugi strani je končano vojno
stanje; te države so sklenile, zanaprej med
seboj živeti v miru in prijateljsvu (čl. I.) No-
bena država ne sme agitirati ali kaj podvzeti
zoper državne in vojne naprave druge države
(II). Ozemlje, ki leži zahodno od določene črte
(Polska, Litavska in Kuronska) ne bo več
vpodrejeno ruskemu državnemu gospodarstvu.
Usoda teh pokrajin bota določili Nemčija in
Avstrija v sporazumu s prebivalstvom (III).
Ko bo sklenjen splošni mir, je Nemčija pri-
pravljena, da umakne svoje čete iz krajev
vzhodno od te črte (Livonska, Estonska). Ru-
sija bo vse storila, da kakor hitro mogoče
umakne svoje čete iz turških pokrajin v Mali
Aziji ter da te pokrajine vrne Turčiji. Rusija
bo takoj umaknila svoje čete iz okrajev Eri-
van, Kars in Batum. Rusija se ne bo več
vmešavala v nove ureditve teh nekdanj ruskih
pokrajin, temveč prepušča to zadevo prebival-
stvu in sosednim državam, zlasti Turčiji. (IV)
Rusija bo takoj izvedla popolno demobilizacijo
svoje armade in tudi od sedanje vlade ustvar-
jenih vojaških oddelkov. Svoje bojne ladje bo
umaknila v pristanišča ali pa jih razorožila. V
Vzhodnem in Črnem morju se bo začelo z od-
stranjenjem miru, trgovska plovba se bo tukaj
takoj začela (V). Rusija se zaveža, da takoj
sklene mir z ukrajinsko ljudovlado ter da prizna
mirovno pogodbo, sklenjeno med Ukrajino in
četvero-zveznimi državami. Iz Livonske in Es-
tonske se bodo ruske čete in čete rdeče garde
takoj umaknile. Vzhodna meja Estonske teče
ob reki Narva, Livonske pa skozi Peipus-jezero
in Pskovsko jezero do njegovega južozahodnega
kota, potem preko Lubanskega jezera do Li-
venhova ob Dvini. Nemška policijska sila bo
zasedla Estonsko in Livonsko, dokler bo tam-
kaj po lastnih deželnih napravah zasigurana
varnost in zopet ustanovljen državni red. Iz
Finske in Alandskih otokov se bodo takoj
umaknile ruske čete in rdeča garda, iz finskih
pristanišč pa ruske ladje in ruske pomorske
bojne sile. Rusija ne bo več agitirala zoper
vlado in javne naprave Finske. Utrdbe na
Alandskih otokih se morajo kakor hitro mo-
goče odstraniti. O teh otokih, njihovem traj-
nem neutrjenju, o njih usodi v vojaškem in
plovstvenot-hničnem oziru bo določila pogodba

med Nemčijo, Rusijo, Finsko in Švedsko (VI).
Perziji in Afganistanu priznavajo pogodbo skl-
pa oči deli neodvisnost in teritorialno nedotak-
njenost (VII). Obojestranski vojni vjetniki se
bodo poslali domov (VIII). Pogodbo sklepajči
deli se medsebojno odpovejo povračilu vojnih
stroškov in vojnih poškodb. Nasledni člani
(X, XI, XII, XIII) razpravljajo o diplomatič-
nih zvezah med Rusijo in četvero-zveznimi dr-
žavami, o gospodarskih in pravnih razmerah
in o besedilu ter razlagi pogodbe. Mirovna po-
godba se bo potrdila, potrdilne listine se naj
izmenjajo v Berlinu; če ena izmed četvero-
zveznih držav to želi, bo Rusija to storila te-
kom 14 dni. Mirovna pogodba je, če ni dru-
gače določeno v kakšnem členu ali dodatku,
takoj veljavna, ko je potrjena.

Nemški plen v Rusiji.

Po nemškem uradnem poročilu z dne 3. marca
so Nemci pri sedanjem prodiranju v Rusijo vjeli
6800 častnikov in 57 000 mož. Plen pa znaša:
2400 topov, čez 5000 strojnih pušk več tisoč vo-
zil, med temi čez 500 avtomobilov in 11 oklopnih
vozov, municije za čez 2 milijona artilerijskih stre-
lov in 128.000 pušk, 800 lokomotiv in 8000 že-
lezniških vozov. Plen v Revalu znaša: 13 čast-
nikov in 500 mož, 220 topov, 22 letal in mnogo
železniških vozov. Taklega plena se tako lahko
še ni nikdar storilo, odkar so vojne na svetu.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 3. marca.

Ob Piavi več napadov z ognjem. V gorovju
zabranjuje od včeraj opoldne visok sneg vsako vojno
delovanje.

V Podoliji so avstro-ogrske prednje čete po
kratkem boju zasedle Zmerinko. Pri zavzetju Go-
rodoka se je udalo eno sibirsko korno in eno in-
fanterijsko divizijsko poveljstvo.

Premirje z Rumunijo je bilo včeraj odpove-
dano. Rumunska vlada je nato izjavila, da je pri-
pravljena pričeti nova pogajanja za premirje, ka-
terim bi sledila mirovna pogajanja na podlagi po-
gojev, katere so stavile osrednje velesile.

V boj proti vsenemškemu šovinizmu!

—k. Nemškonacionalno časopisje je takoj ob za-
četku jugoslovanskega preporoda meseca junija 1917
napovedalo deklaracijskemu gibanju odločen „stva-
ren“ boj in obvestilo v dolgozveznih člankih svoje na-
ročnike o pridobitvi novih, vsestransko izobraženih,
za najagilnejše in najvspešnejše delovanje proti ju-
goslovanskemu stremljenju usposobljenih časnikars-
kih moči.

Posebno bahavo je pisalo v tem pogledu nem-
škonacionalno časopisje v Mariboru in Celju, za ka-
terim v pretežni večini stoji neznačajno štajerčijan-
stvo.

Z opravičeno napetostjo smo radi tega pričako-
vali stvarnih argumentov proti naši jugoslovanski
deklaraciji in bili smo pripravljene, tozadevno tudi
stvarno polemizirati z našimi narodnimi nasprotniki.
Toda kmalu homo praznovali zgodovinsko važno ob-
letnico rojstva deklaracije, a stvarnih dokazov proti
naši zahtevi nam nasprotniki še do danes niso napo-
vedali.

Dejstvo, da pridobiva jugoslovanska deklaraci-

ja, s katero zahtevamo ujedinenje Slovencev, Hrvatov
in Srbov v lastni državi pod habsburškim žez-
lom, v najširših vrstah našega ljudstva vedno več
pristašev, je naše posilinceve popolnoma zbegalo in
vse napovedano stvarno bojevanje proti uresničenju
v deklaraciji izraženih zahtev obstoji v tem, da nam
„korajžno“ očitajo veleizdajo, da hujskajo poulično
druhal proti mirnim Slovincem, da denuncirajo in
besno napadajo nabiralce podpisov, in da se koneč-
no še nemškonacionalni policijski nadzornik v Mari-
boru ojunaci v zlorabi uradne oblasti iztrgati siloma
nabiralno polo iz roke nabiralke podpisov za jugo-
slovansko deklaracijo.

Taki „stvarni dokazi“ se ponavljajo v nemško-
nacionalnih časopisih in človek mora nehote pomilo-
vati one uboge čitatelje, ki morajo dan za dnevom u-
živati take vrste politično duševno hrano. Da pa ta
stvar vendar ne postane preenolična, pride tuptam
na vrsto tudi — „izdajalec“ dr. Pivko.

Leta 1914 nemškutarji v svoji šovinistični za-
slepljenosti niso več poznali razlike med obdolžen-
cem, obtožencem in obsojencem. Neštevilni odličnjaki
raznih stanov našega naroda so morali po izbruhu
vojne v senci bajonetov korakati v zapore in komaj
jim je bila napovedana aretacija, jih je nemškonaci-
onalno časopisje že obsodilo veleizdaje, po strupenih
člankih nahujskana poulična sodrga pa je izvršila v
navzočnosti službujočih orožnikov in vojakov nad a-
retiranci obsodbo s tem, da jim je pljuvala v obraz,
jih dejansko napadala in obkladala z najgršimi ps-
vkami in priimki — vse to brez preiskave, brez ob-
tožbe in brez sodnika.

Zato pa ni čuda, da so se nad takim nečloveš-
kim, za vsako kulturno, vrhu tega še konstitucio-
nelno državo sramotnim postopanjem zgražali celo tu-
di zmernejši Nemci in da so zlasti treznejši elemen-
ti, v katerih nacionalna zaslepljenost še ni zatrla
zadnje trohice poštenosti in pravičnosti, odkrito in
javno obsojali rabeljsko delovanje nemškonacionalnih
mogočnikov in njihovih podrepnikov. Vsi aretiranci
so se po večmesečnih duševnih in telesnih mukah
vrnili kot nedolžne žrtve krutega sistema, in pričak-
ovali je bilo, da bodo v oči gled temu dejstvu med
narodnimi nasprotniki zmagali treznejši ljudje in da
bo konec neopravičenega sumničenja in izmišljenega
natolcevanja.

Toda, kdor je pričakoval, da se bodo naši na-
rodni nasprotniki vsaj po štiriletnem svetovnem pre-
livanjem krvi spametovali, se je silno urezal. Najsi-
jajnejši dokaz za to nam je slučaj prof. dr. Pivka.

Brez vsake dejanske podlage in brez natanč-
nejših podatkov ga nemškonacionalno časopisje v
zadnjem času neprestano napada in mu očita hudo-
delstvo veleizdaje in tatvine. Dr. Pivko je v italijan-
skem vjetništvu, se kot vjetnik seveda ne more zago-
varjati in ravno zaradi tega ga mazači raznih za-
kotnih eunjev prav po manirah iz leta 1914, v katerih
so — čast komur čast — res mojstrsko izvežbani, ta-
ko brezvestno obrekujejo.

In zakaj vse to natolcevanje, zakaj vse to ob-
rekovanje?

Edino in samo zato, ker ni pljuval v lastno s-
kledo, ker ni bil izdajalec svoje matere, ampak bil
zvest sin lastnega naroda, dober Slovenec.

Nemškonacionalnemu šovinizmu, ki mu je naš
narodni pogin glavni smoter, in ki hoče uničiti z v-
semi dopustnimi in nedopustnimi sredstvi vse, kar je
slovenskega, moramo ravno v dobi, v kateri naši za-
stojniki na Dunaju vsako klečoplastvo tako možato
odklanjajo, vsi od prvega do zadnjega napovedati
najodločnejši boj.

Najvspešnejše pa se bomo proti nezmišljenemu
nemškonacionalnemu šovinizmu borili takeat, ce se
bomo z vsemi silami oklenili naših zahtev, izraženih
v jugoslovanski deklaraciji in če bomo vsi kakor en
mož zvesto in neomajeno stali za našimi narodnimi
zastojniki v državnem zboru

Pameten Nemeec.

Dne zadnjega februarja je imela avstrijska go-
spodska zbornica sejo, v kateri se je vršil v razgo-
vi o zaupnici grofu Czerninu velik političen razgovor
o miru, njegovi kakovosti, njegovih pogojih in o tem,
ali je kmalu upati na njegovo uresničenje. Oglasili

so se k besedi veliki nemški gospodje: knez Auersperg, pl. Plener, dr. Dumba, knez Clary itd. Ti gospodje, ki jim ni treba iti v strelske jarke in tam trpeti grozne muke, so se kot pristaši zmagovitega nemškega miru (Siegfriede) zavzemali za vojno in za njeno nadaljevanje, dokler se ne doseže tak mir. Iz formule: „Brez aneksij in kontribucij“ smo že davno zunaj, je zaklical nekdanji krščansko-socialni poslanec dr. Pattai, eden najbolj navdušenih zagovornikov vojne in bojovitega miru. In če bi po sedanji, z aneksijami končani vojni nastala nevarnost maščevalne vojne? „Mi se tudi ne bojimo maščevalne vojne“, je odgovoril Pattai. Tako je mišljenje zagovornikov in pristašev nemškega militarizma, ki je eden izmed glavnih krivcev začetka in nadaljevanja sedanje vojne.

Od izvajanj somišljenikov zloglasne nemške domovinske stranke in vsenemških aneksionistov se je dobrodejno razlikoval govor dvornega svetnika dr. Lammascha, moža, ki je odločno katoliškega prepričanja in ki kot učitelj mednarodnega prava uživa svetovni sloves. Amerika, tako je rekel Lammasch, nam je ponudila roko, ne še sicer k miru, ampak k mirovnim pogajanjem. Nič nas ne ovira, da ne bi sprejeli ponujene nam roke, marveč ves naša vojna je tak, da naj to storimo kakor hitro mogoče. Kar se dostaje Nemčije, smo dolžni braniti Strassburg in posebno stanje Nemčije. Iz tega pa ne sledi, da bi morali s svojimi močmi braniti tisto ustavno stanje, ki je vladalo v Alzaciji-Lotaringiji pred vojno. Če bo mir mogoč pod pogojem, da postane Alzacija-Lotaringija samostojna zvezna država z vsami pravicami take države in z ustavo, prosto izvoljeno od ljudstva, v tem slučaju za nas ni vzroka, da bi vojno zato nadaljevali, da ostane Alzacija-Lotaringija državna dežela s pretežno prusko upravo. So znamenja, da bi se nasprotniki zadovoljili s to privolitvijo. Ravno z ozirom na naše razmere bi bila ta rešitev, samostojna zvezna država Alzaško-Lotarinška, našemu mnenju posebno sorodna. Zakaj tudi naša dolžnost stremi za tem, da se naj tudi posameznim narodom v Avstro-Ogrski da večja mera samouprave. Le na ta način bomo konsolidirali naše razmere. Mi niso obvezni, se zavzemati za osvojitve in tudi sami nečemo izvršiti osvajanj. Kajpada bi prvi govornik današnjega dne (dr. Pattai) — in tudi v drugih govorih se je slišal enak glas — želel osvoboditi. A to odločno nasprotuje politiki našega zunanjega urada, ker je slovesno proklamiral politiko „nobenih aneksij.“ K tej politiki tudi spada, da ne smemo siliti drugih narodov, naj vstopijo z nami v vojaško, politično, gospodarsko ali kako drugo odvisnost. Politika osvojitve, ki je dolgo časa veljala kot politika, po kateri se edino more zasigurati obstoj držav, je po izkustvih zadnjih desetletij prišla ob veljavo ker vodi le k temu, da ohrani vojno stanje med državami. Takozvane realne garancije so vodile vedno le k maščevalnim vojnem, k takozvanemu oboroženemu miru, katerega smo uživali v zadnjem 50letju in posebno v zadnjem desetletju. V to vrsto materialnih varščin, ki vodijo k takemu oboroženemu miru, spada vedno večje oboroževanje, katero je odklonil grof Czernin, posebno pa še naš cesar v svojih izjavah. K temu spada tudi sistem defenzivnih zvez, katere se zelo lahko spremenijo v ofenzivne zveze ali pa se vsaj lahko smatrajo kot take in ki vodijo k ustanovitvi nasprotnih zvez. Takozvani „Siegfriede“ (zmagoviti mir), za katerega se navdušuje dr. Pattai, bi bil samo gnili mir. (Ugovor.) Bil bi premirje pred še silnejšim in strašnejšim bojevanjem. Za tak mir pa narodi niso žrtvovali svoje srčne krvi. (Ugovor in medklci.) Plačilo, ki ga pričakujejo narodi, je stalni, zavarovani mir, ki more temeljiti edino le na spravi med narodi. Če v sedanjem trenutku odklonimo ponudbo Amerike, potem še bo vojna trajala leta in leta. Na oni strani je Amerika, ki edina more napraviti mir, na tej strani pa je Avstro-Ogrska pod vodstvom našega cesarja, kateremu zaupajo in ga visoko čislajo vsi narodi.

Ta trezna in pametna izvajanja slovečega in učenega katoliškega Nemca med nemško veliko gospodo niso našla prijaznega odmeva. Nemški vojni navdušenci so mu burno ugovarjali. Knez Schönburg je v imenu vodstva osrednje stranke, kateri dr. Lammasch pripada, grajal njegove besede o Nemčiji in naši zavezniški dolžnosti napram nemški državi. Pl. Plener je Lammaschevo sodbo o Alzaciji-Lotaringiji označil kot prelom zavezniške dolžnosti. Nemške nacionalne stranke avstrijske državne zbornice so po svojem zveznem odboru sprejele sklep, s katerim obsojajo Lammaschevo raziziranje o razmerju naše monarchije napram Nemčiji in o miru ter mu izražajo svojo nevoljo in svoje zgražanje. Kakor se vidi, je Lammasch med nemškimi, za aneksije in za vojno navdušenimi poslanci bela vrana — med črnimi.

Balfour o nemški vojni politiki in proti mirovnim

V angleški spodnji zbornici se je dne 28. febr. vršila debata o govoru nemškega kancelarja grofa Hertlinga. V razpravo je posegel tudi angleški zunanji minister Balfour, ki je izjavil, da je način, ka-

ko Nemci v dejanjih pritrjujejo štirim temeljnim načelom Wilsonovim, za dosego miru nezadosten. O prodiranju Nemcev v Rusijo je rekel sledeče:

Nemška politika na vzhodu stremi baje samo za tem, da prepreči nasilstva in opustošenja. Vojaška podvzetja se izvršujejo, tako pravijo Nemci, samo v imenu človečanstva. Nemška politika na zahodu pa stremi samo za tem, da izvršuje zločine in opustošenja ter da ne tepta z nogami samo črk, s katerimi so pisane pogodbe, temveč tudi duha pogodb, da, celo duha človečanstva. Čemu razlika med Belgijo in pokrajinami ob Vzhodnem morju? Jaz za to ne najdem nobene druge razlage kakor naslednje: Nemčija zasleduje svojo politiko s trdovratnostjo, in edini cilj, ki se pri tem spreminja, je samo zagovornjena politike. Če želi Nemčija napasti Belgijo, se izgovarja, da je to vojaška potreba, če pa želi zasesti Kuronsko, se zgodi to iz ozira na človečanstvo in z željo preprečiti zločine in opustošenja. V luči dejstev te vrste je nemogoče, temu človečanskemu veroizpovedanju in tej razlagi glede mednarodnega prava pred narodi priznati pravičnost in spoštovanje. Javno priznam, da sem popolnoma nezmožen, slediti v takih slučajih temu, kar imenujemo nemško mišljenje. Nemogoče mi je pojmiti, kako more mož, kakor je grof Hertling, vstati v državnem zboru in izjaviti, da je vojna, ki jo vodi Nemčija, obrambna vojna. Velika zmeta je, če mislimo, da pomeni nemški militarizem samo gospodstvo kake osamljene vojaške kaste, nasprotno je dobropremišljen cilj znatnega dela intelektualne Nemčije, da uporabi vsa mogoča vojaška in gospodarska sredstva, da svoji deželi pripomore do gospodujočega stališča, katero ji baje gre, kakor si sama domišlja.

Če natančneje preiščete smisel teh stavkov, boste vedno našli, da pomeni obrambna vojna samo le vojno, ki hoče povečati nemško ozemlje in omogočiti gospodarsko zavarovanje gospodarske politike, ki pa drugim narodom na korist Nemčije nalaga gospodarske sponje. Kjer je britska država ustanovila kolonije, se ni zapostavljala ne svoboda, ne krajevni interesi in tudi ne krajevne kulture. Nemčija pa je nodila vedno druga pota in jih še tudi nadaljuje. Politika Nemčije je bila vedno mnogo bolj častihlepna, kakor politika kakega drugega naroda. Absurdno bi bilo, če bi se primerjal uspeh nemške ekspanzije z uspehom sedanje angleške. Z mirnostjo lahko sprejmemo kritiko grofa Hertlinga.

Zaslepljenost nemške strasti, da Nemčija ni samo veliko okrožje, temveč hoče tudi ves ostali onikanski svet videti ležati pred svojimi nogami, otežkuje diplomatska pogajanja, ki so predigra za mir.

Taki pogovori so potrebni, a kako se naj sedaj vršijo, ko predstavlja govor grofa Hertlinga maksimum nemških koncepcij. Ali res misli posl. Hoit, (ki je vprašal vlado, ali soglašajo s štirimi mirovnimi temelji Wilsonovimi, s katerimi soglašajo grof Hertling, in ali hoče storiti korake, da to soglašanje dejansko izrazi), da bi bil grof Hertling v stanju, voditi mirovna pogajanja, če bi mogel se sestati z Rumunijo pri posvetovalni mizi? Ali res misli poslanec, da bi se po načelih, ki jih je navajal v svojem govoru, mogel doseči kak sporazum? Ali on ni mnenja, da bi pogajanje, katero bi poteklo v needinosti, bilo mnogo slabše, kakor pa če se pogajanje sploh ne vrši? To je moje trdno prepričanje. Jaz sem mnenja in prosim tudi zbornico, da polaga kaj veljave mojim besedam, da bi pričetek mirovnih pogajanj brez upanja na sredi izid bil največji zločin zoper bodoči svetovni mir. Vsléd tega se ne morem pridržati mnenju poslanca, ki je zadnji govoril, in vsled tega iskreno pričakujem dneva, ko bo res mogoče pričeti s pogajanja. Ta pogajanja se morajo pripravljati potom izmenjave mnenj. Želim si tega dne, a mislim, da bi stvari miru več škodovalo kot koristilo, če bi se pričelo z osebnimi in ustmenimi pogovori, predno še moremo upati na splošno edinost in predno državniki vseh dežel ne pritrjujejo glavnim potezam take rešitve.

Kako je skrbel minister Höfer za prehrano jugoslovanskih dežel.

Minister za ljudsko prehrano, ki je odstopil, je glede prehrane naše jugoslovanske dežele silno zamenjal. Nemške dežele so dobile mnogo več nego jim gre, naše pa manj. Nemci so jedli tisti kruh, ki ga je odšknil Höfer Jugoslovanom. Številke govore jasno.

Dunajčani n. pr. kričijo, da morajo stradati. Tega bi jim ne bilo treba. Njihova potreba — na podlagi naredbe — je znašala od 15. 8. 1917 do 31. 12. 1917 6400 vagonov. Dobil pa je Dunaj v tem času celih 7500 vagonov, tedaj 117%, ali 17% več kot mu je šlo. Nižja Avstrija (brez Dunaja) je imela pravico do 3900 vagonov, dobila pa je 4000 (102%). Vsa dežela skupaj z Dunajem je namesto 10.300 vagonov dobila kar 11.500 vagonov, ali 11% nad mero. A še hujše je, če pogledamo, koliko je ta dežela (z Dunajem vred) dobila od 15. 11. do 31. 12. 1917. Namesto 3320 vagonov, ki so ji šli, je dobila 4070 vagonov, — tedaj celih 22% več kot bi smela. Vojno žitni urad sam je v času od 15. 8. 1917 do 20. 1. 1918 razdelil Nižji Avstriji 5100 vagonov, namesto 2130, ki bi bili ti deželi šli, če bi bila razdelitev enakomerna.

Na Gornjem Avstrijskem je razmerje se bolj kričeče! 1500 vagonov bi imela dobiti ta dežela, pa dobila je od 15. 8. do 31. 12. 1917 celih 2000 vagonov, tedaj celih 33% preveč! Solnograška je namesto 500 vagonov dobila 620, tedaj 24% nad mero.

Pri teh številkah pa moramo vpoštevati še to: Vse dežele skupno (izvzeta je tu Bukovina, za katero nimamo podatkov) so rabile od 15. 7. do 31. 12. 51.250 vagonov pokritja. Dobile pa so ga v resnici le 48.190 vagonov, tedaj le 94%. Nadnormalno razmerje gorej označenih dežel pri razdelitvi hrane je tedaj se gorostasnejše! Slo je vse to na račun drugih dežel. Čisto pravilno kvoto je dobila Predarejska, namreč 400 vagonov, toda vojno žitni zavod je od 15. 8. 1917 do 20. 1. 1918 tudi tej deželi odmeril in oddal 70 vagonov preveč. Tirolska je od vojno žitnega zavoda sicer dobila pravilno množino, je pa v času od 15. 8. do 31. 12. 1917 splošno prejela 300 vagonov premalo (83%). Gre li to na račun nemških ali tiskih Tirol, ne vemo. Tudi Koroška je dobila od 15. 8. do 31. 12. 1917 namesto 700 le 670 vagonov (95%). Znano je, da dobi slovenski del Koroške mnogo manj kot nemški del dežele. Štajerska je v celem tem času dobila upravičeno kvoto 2500 vagonov, a od 15. 11. do 31. 12. 1917 je naša dežela prejela namesto 730 le 674 vagonov (92%), kar znači, da je v prejšnjih mesecih dobila preveč — na račun drugih potrebnejših dežel. Nemški Gradčani dajejo nemškemu delu naše dežele, posebno mestom, nadnormalno mero, dočim tare v mnogih slovenskih krajih ljudstvo — glad. Če se spomnimo na opetovane krute rekvizicije na Slov. Štajerju, ne bomo dvomili, da one množine niso šle na Slovenski Štajer, marveč v Gradec in na Gornje Štajersko. Isto velja tudi za Šlezijo. Približno tisto kar smo rekli o Štajerski, velja o Češki in Moravski. Tudi tam ne dvomimo, da je večji del kvote šel na sever — k Nemcem, ki so bolj industrializirani kot Čehi.

Dalmacija, del naše Jugoslavije, bi bila od 15. 8. do 31. 12. 1917 morala dobiti 1760 vagonov, dobila pa jih je le 1400, tedaj le 80%. Primorska bi bila morala dobiti 1900, pa je v resnici prejela le 1500 vagonov (78%). Nečuvno so Primorski znižali kvoto od 15. 11. do 31. 12. 1917. V tem času bi bila ta bedna dežela morala dobiti 600 vagonov, a jih je dobila le 420 (70%). Vojno žitno-prometni zavod bi bil moral do 20. 1. 1918 prispevati 1777 vagonov, a ual jih je pa le 1580. Pri tem pa nismo upoštevali, da je samoznana aprovizacijska komisija v Trstu, ki skrbi tudi za Istro, mislila najprvo na sebe in Tržačane, vsled česar ni čudno, da ljudstvo v Istri umira gladu. In ubogi potepani Goriški grozi gladna smrt. Še slabše je glede kvote na Kranjskem. Kranjska je od 15. 8. do 31. 12. 1917 mesto 1050 dobila le 700 vagonov (66%). Ker je v času od 15. 8. do 15. 11. prejela morda malce višjo kvoto, so ji odstrigli od 15. 11. do 31. 12. toliko, da je v tem času mesto 360 dobila le 210 vagonov (58%). Najslabše se pač godi Galiciji. Rabila bi 8000 vagonov, dali so ji pa od 15. 8. do 31. 12. le 3700 vagonov. V tem času od 15. 11. do 31. 12. pa so še to kvoto skrčili za 2%, tako da je mesto 2600 vagonov, ki bi ji bila v teku zadnjih 6 tednov morala dobiti, dobila le 1150 vagonov (44%).

Vse dežele skupno (brez Bukovine) so dobile le 94% pokritja. Dunaj sam pa 117%, cela Nižja Avstrija z Dunajem 111%, Gornja Avstrija 133%, Solnograška 124%. To vse so izrazito nemške dežele. Na drugi strani pa jugoslovanska Dalmacija dobi samo 80%, jugoslovansko Primorje 78%, slovenska Kranjska 66%, slovenska Galicija celo le 46%.

To so številke, ki so sestavljene na podlagi uradnih podatkov vojno-žitno-prometnega zavoda. Če pomislimo, da je še slo „na tihem“ gotovo več sto vagonov žita in moke iz Ogrske in Rumunije v nemški del Avstrije, vidimo, da so Nemci v Avstriji imeli gotovo dosečaj polovico več kruha in drugih živil, kot Slovani. Nemeec in Madžar obešata nam Slovanom ne samo politični, ampak tudi krušni jerbas zelo visoko. In vendar se še najdejo ljudje, ki se čudijo, da zahtevamo Slovani ločitev od Nemcev in sicer od rize in hiše. Na vsak način pa je treba večje kontrole pri razdelitvi živil med posamezne dežele.

Štajerska kmetijska družba in Slovenci.

V Ptuj, dne 28. svečana 1918.

Meseca marca se vrši v Gradcu občni zbor Štajerske kmetijske družbe. Na dnevnem redu so tudi volitve družbinega odbora. Kakor znano, se vrše te volitve v dveh oddelkih. Najprej voli Spodnja-Srednja in Gornja Štajerska, vsaka za sebe po 3 odbornike, nato pa voli še cela dežela, torej plenum družbe, večje število — menda 15 — odbornikov. Tri spodnještajerske mandate iz prvega oddelka smo si priborili Slovenci že pred šestimi leti, pred tremi leti pa smo z energičnim nastopom dosegli tudi pri volitvah iz plenuma tri slovenske odbornike, tako da je štela kmetijska družba zadnja leta šest slovenskih odbornikov ali eno četrtino.

Leto 1918 pa nas kliče, da zahtevamo tudi pri volitvi iz plenuma popolno tretjino mest za slovenske kandidate. To je naša pravica že z ozirom na številno razmerje slovenskega in nemškega prebivalstva na Štajerskem. Dežela šteje poldrugi milijon ljudi in

po nemškem uradnem štetju samem pripada Slovenem ena tretjina. Še bolje je utemeljena naša zahteva, ako se sklicujemo na razmerje prebivalstva, zaposlenega v slovenskem in nemškem kmetijstvu te dežele. Pomisliti je treba samo to, koliko nemškega prebivalstva živi v mestih in koliko ga je zaposlenega v industriji. Gradec sam vzame skupaj z industrijo bližnje okolice kmetijstvu okroglo 200.000 ljudi. Kje so potem še vsa druga štajerska mesta, kje je vsa velika industrija Gornjega Štajerja! Brez vsakega pretiravanja lahko računimo, da živi med štajerskimi Nemci najmanj 350.000 ljudi izven kmetijskega pokliča, med tem ko pripada 95% štajerskih Slovencev kmetijstvu. Ali če vzamemo kmetijstvo cele dežele, tedaj odpade od vsega v istem zaposlenega prebivalstva dve petini na slovensko in le približno tri petine na nemško narodnost. Naša zahteva po izdatnejšem slovenskem zastopstvu v vodstvu štajerske kmetijske družbe je torej stvarno popolnoma upravičena.

Ravnokako je treba letos zahtevati v tej družbi iz navedenih razlogov tudi podpredsedniško mesto za Slovence.

Politične vesti.

Cesarjevo povelje naši vojni mornarici. Cesar Karel je izdal dne 2. marca brodogovorno povelje, s katerim določa novo poveljevalno službo v c. in kr. vojni mornarici in v mornariškem oddelku vojnega ministrstva. Cesar določa da mu je v bodoče na razpolago praporni častnik, kateri bo sprejemal cesarjeve ukaze in bo skrbel za njih izvršitev. Častnik bo nadzoroval brodogovornje in mornariške oddelke. Načelniku mornariškega oddelka v vojnem ministrstvu pa bodo podrejeni vsi uradi in poveljniki vojne mornarice, ki niso podrejeni brodogovornemu poveljniku. Brodogovorno poveljnik je podrojen cesarju. Operativno vodstvo pa pripada njemu. V mornariškem poveljstvu so izvršene naslednje spremembe: Podadmiral Keil je določen za Najvišje razpolaganje, linijski kapitan Nikola Horty de Nagyanya je imenovan za kontreadmirala in brodogovornega poveljnika, kontreadmiral Franc pl. Holub pa za načelnika mornariškega oddelka vojnega ministrstva. Admiralu Njegovanu je podelil cesar Leopoldov red I. razreda z vojnimi odlikovanjem.

Državni zbor. V petkovi seji (dne 1. marca) se je vršilo drugo branje zakonske predloge o zvišanju podpore in pokojnine vojaškim osebam, njih vdovam in sirotam. V razpravo je posegel tudi poslanec Gostinčar, ki je izjavil, da dosedajna oskrba invalidov sploh ni nobena oskrba, marveč vzbuja v vojnem času naravnost zdraženje. Najnujnejša skrb države je, da dobijo invalidi kolikor le mogoče delo in zaslužek. V te svrhe bi se naj za invazije vsake narodnosti ustanovile strokovne šole v primernem številu. Nadalje se pritožuje nad postopanjem oblasti pri podeljevanju vojaških podpor; končno ugovarja proti temu, da gosposka zbornica nastopa kot sodnik državne zbornice. Seja bi bila prešla brez zanimanja in hrupa, če bi med češkim poslancem Kalino in vsenemcem Hartlom ne bilo prišlo do hrupnih prizorov. Poslednji je namreč rekel, da se strinja z govorom dr. Pattaia v četrtkovi seji gosposke zbornice, ki je izjavil, da formula „brez aneksij in kontribucij“ davno že ni več veljavna. Poslanec Kalina je odgovoril Hartlu: „Idite v strelske jarkove, morilec! Sramota je odobravati govor, kakršnega je imel dr. Pattaia. Neverjetno je, da si še dandanes sploh kdo drzne odobravati take aneksijske govore. V času, ko nam trka glad na duri, si drzne tako govoriti!“ Pri teh besedah je poslanec Kalina pokazal skledico krompirja, namenjenega za ljudsko prehrano ter rekel: „Takle slab krompir je sedaj glavna hrana ljudstva!“ Razni poslanci so si ogledali skledico s slabim krompirjem in jo končno postavili na mizo ministrskega predsednika. Na migljaj zborničnega podpredsednika je vzel zbornični sluga skledico, jo pokazal zborničnemu podpredsedniku in jo končno vrnil poslancu Kalini, ki je končal z besedami: „Češki in nemški narod na Češkem se naj pogajata sama med seboj in naj se na ta pogajanja ne vpiiva vselej iz Dunaja!“ Po govoru poročevalca je zbornica sprejela zakonsko predlogo v drugem in tretjem branju. Prihodnja seja v torek, dne 5. marca. — Zanimanje strank in poslancev se suka okoli pogajanj, ki jih je ministrski predsednik tudi v petek imel z načelniki opozicijskih strank. Tudi ta dan še politični položaj ni bil razjasnjen in kriza neodstranjena. Načelnik nemških krščanskih socialcev prelat Hauser je povabil na popoldne načelnike vseh opozicijskih strank na razgovor. Toča to povabilo je trčilo na odpor, ker so načelniki opozicijskih strank domnevali, da se za hrbot Hauserjevim kot pravi sklicatelj konference skriva ministrski predsednik dr. Seidler, s katerim pa nočejo imeti nobenih pogajanj. Končno so se zedinili na ta način, da se naj vrši ob 5. uri popoldne drugo posvetovanje načelnikov strank in sicer v pisarni zborničnega predsednika dr. Groba. Čehi se namreč niso hoteli udeležiti posvetovanja načelnikov,

strank pod predsedstvom nemškega prelata Hauserja, ki bi se naj vršilo v posvetovalni dvorani ministrov. Končno so pa Čehi sprejeli predlog, da se udeležijo drugega posvetovanja. Dosegli so na ta način, da je bila vlada formalno izključena iz nameranih posvetovanj načelnikov strank. V prvi seji načelnikov strank ob 2. uri popoldne je bil na predlog zborničnega predsednika dr. Groba storjen sklep, da se bo v torkovi seji zbornice vršilo drugo branje začasnega proračuna, ki se pa bo, če potrebno, nadaljevalo v sredo in v četrtek. V četrtek ob 5. uri popoldne bi se pa naj vršilo v zbornici glasovanje o začasnem državnem proračunu. Tudi v drugi konferenci načelnikov strank ni prišlo do razjasnitve položaja. Konferenco je otvoril dr. Seidler, kateri je pozval načelnike, da bi se naj zedinili glede vprašanja, v kakšni obliki bi se naj vršile razprave o preosnovi ustave, ali bi se naj vršile v ustavnem odseku državne zbornice ali v mešani komisiji, sestavljeni iz članov državne in gosposke zbornice ali pa v kakem drugem odseku, v katerega bi se naj pritegnile še tudi kake druge osebe. Načelnik Jugoslovanskega kluba dr. Korošec je izjavil, da bo o tem, kar je sedaj ministrski predsednik sprožil glede vprašanja preosnove ustave, poročal Jugoslovanskemu klubu, toda on sam ne more odločevati o storjenih predlogih, marveč bi moral v tej zadevi stopiti v zvezo s svojim klubom. Tej izjavi se je tudi pridružil načelnik Čehov, poslanec Stanek. Poslanec Seitz je v imenu nemških socialnih demokratov izjavil, da je ravno v sedanjih razmerah zelo težavno izvesti preosnovo ustave, kajti n. pr. o Poljaki se še danes niti ne ve, ali bodo pripadali k naši državi ali ne, vsled česar je v prvi vrsti potrebno, da pride glede spornih točk do sporazumljenja med Poljaki in Ukrajinci. Najpoprej bi morala biti urejena narodnostna vprašanja in tudi Avstrija mora postati zvezna država, v kateri bi moral imeti vsak narod pravico do svoje države.

Proračunski odsek. V debati o proračunskem provizoriju je poslanec dr. Benkovič repliciral na apel ministrskega predsednika, dovoliti provizorij uržavi, ne pa vladi. Če se vlada sklicuje na parlamentarne običaje zapadnih demokracij, potem se mora držati tudi tam udomačenega običaja, staviti vprašanje zaupanja na zbornico in se umakni i, ako nima zaupanja. Podobni apeli nemških poslancev so v čudnem nasprotju z njihovim stališčem v času, ko so še bili oni v opoziciji proti raznim vladam. Govornik načelno pozdravlja od vlade napovedano predložitev temeljnih točk ustavne reforme, a ta mora biti za Jugoslovane le predstopnja k uresničenju deklaracijskega programa, posebno z ozirom na narodno ograničenje v razmerju proti drugorodnim sosedom. Govornik se dalje obširno peča z narodnimi mejami na jugu, posebno z ozirom na Italijane na Primorskem, razmotri razne možnosti, kako rešiti narodna in teritorialna vprašanja glede Gorice, Trsta in Istre, pozdravlja zblizanje Italijanov do Slovanov in njih spriznanjenje z jugoslovanskimi stremilji, ki se pojavlja v italijanski javnosti; to so simptomi ozdravljenja razmer med Jugoslovani in Italijani na razvalinah italijanskega imperijalizma. Govornik se nadalje peča s političnimi in narodnimi razmerami na Štajerskem, dokazuje, da se ji nacionalno posestno stanje tudi od te vlade ne upošteva in zaključuje, da bo Jugoslovanski klub tej vladi odrekel provizorij, ker je nositeljica sedajnega Jugoslovanskega sovražnega sistema. Nato je govoril prof. Barbo, ki je zavržal izvajanja poslance Verstovšeka in Benkoviča, a še posebno trditve dr. Benkoviča, da ima nameravana ustavna reforma, posebno narodno ograničenje, biti le predstopnja k izvršitvi deklaracijskega programa. Poslanec Benkovič in Verstovšek sta posamezno že večkrat premlete trditve o razmerah na jugu zastopnika kočevskih Nemcev v medključnih primeru zavrnila.

Afera dr. Pogačnik—dr. Schürff. Dne 28. feb. je bila po večdnevni razpravi častna afera dr. Pogačnik—dr. Schürff poravnana. Oba prizadeta dela sta podala tozadevne izjave.

Graški socialni demokratje o jugoslovanski deklaraciji. V petkovi „Straži“ smo že poročali o protestu graškega občinskega sveta proti jugoslovanski deklaraciji. Socialni demokratje so proti nemški izjavi postavili naslednji predlog: „Majniška deklaracija jugoslovanskih strank v avstrijskem državnem zboru določuje ustanovitev jugoslovanske države kot najbližji cilj njihovih stremiljev. Ta država bi naj obsegala tudi vse slovensko jezikovno ozemlje. Občinski svet deželnega glavnega mesta Gradec izjavlja k temu, da odobrava vsa stremiljenja, ki so vzrasla iz prava o samoodločbi narodov, v kolikor niso ogrožene koristi drugih narodov. Obstoječe deželne meje ne morejo pri preosnovi tvoriti nikake zapreke, predpogoj pa mora biti, da se avstrijskim narodom ohrani prvotni dohod do Adrije in da bodo na drugi strani nemški prebivalci v tujenarodnih ozemljih v polni meri zavarovani pred vsako narodno nasilnostjo. Občinski svet deželnega glavnega mesta Gradec je prepričan, da se more rešiti jugoslovansko vprašanje ravnokako kakor nemško-češko in vsa druga narodna vprašanja v Avstriji samo enotno in na podlagi prostega sporazuma in zedinjenja med narodi in le na popolnoma demokratični podlagi. V tem prepričanju pozivajo socialni demokratje poslance deželnega glavnega mesta Gradec, naj v parlamentu silijo na to, da bo potrebna ustavna sprememba končno vendar

prišla do parlamentarne razprave.“ — Kakor smo že poročali, je bila socialdemokratska resolucija odklonjena in sprejeta ona, ki jo je predlagal nemški nacionalalec dr. Bienert.

Jugoslovanski narodni svet. Hrvatski listi poročajo, da se bo te dni v Zagrebu na sestanku voditeljev jugoslovanske deklaracijske politike ustanovil jugoslovanski narodni svet 24 članov. Narodni svet bo imel nalogo, da bo določal taktiko splošne jugoslovanske politike in da bo informiral domače in tuje časopise o naših narodnih zahtevah in razmerah. Jugoslovanski narodni svet bo sestavljen iz najuglednejših narodnih mož in narodnih zastopnikov.

„Jugoslovanska nevarnost.“ V Gradcu nameravajo prirediti velik „volkstag“ proti jugoslovanski nevarnosti.

„Volkstag“ v Št. Lj. Prihodnjo nedeljo, dne 10. t. m. bodo priredili Nemci v šentiljskem Südmarch-fu velik Volkstag proti jugoslovanski deklaraciji. Nemški listi pišejo, da so šentiljski priseljenci močno razburjeni, ker Slovenci tako številno podpisujejo deklaracijo. Verjamemo! Z ustanovitvijo Jugoslavije bo ustavljeno prodiranje Švabov v jugoslovansko kraj.

Trutnovska okrožna sodnija. Kot poroča vse-nemška korespondenca, je ministrski predsednik dr. vitez Seidler preklical svojo obljubo glede ustanovitve nemške okrožne sodnije v Trutnovu. Obvestil je Čeha o tem koraku, vsled česar Čehi niso vložili napovedanega nujnega vprašanja v tej zadevi.

Razlika med Madžari in Čehi. Na Ogrskem smatrajo ime Čeh kot ime, ki ni vredno nobenega spoštovanja. Madžari so strupeni sovražniki češkega naroda. Čehi pa odgovarjajo v mnogih slučajih Madžarom z geslom: „Vi nas s kamnom, mi vas s kruhom!“ V Kutni gori na Češkem pa so Čehi dne 21. januarja priredili velik dobrodelni koncert v korist sklada za podporo vdov in sirot padlih vojakov 60. pešpolka (madžarski polk iz Temešvara), ki je nastanjen v Kutni gori.

Naš pohod v Ukrajino.

Naše čete pod poveljstvom maršala Böhm-Ermollija korakajo v Ukrajino. Baje je celo ukrajinsko prebivalstvo prosilo naše armadno vodstvo, naj pride Ukrajini na pomoč proti boljševikom. Dne 27. febr. se je res pričel naš pohod v Ukrajino. Naši baje ne gredo v Ukrajino samo radi tega, da bi oteli deželo ruskih roparskih tolpa, ampak da bi pridobili naši državi nekaj živih, posebno ukrajinskega žita, sicer ga bo vsega ugrabila nemška armada, ki je že zasedla Kijev. Böhm-Ermollijeva armada je v dveh dneh dospela od državne meje do reke Smetrič, ob kateri leži mesto Kameniec-Podolski. Od tam korakamo proti mestu Mohilev (na levem bregu Dnjestra). Tako smo dospeli že za hrbet rumunski armadi v severnem delu Moldavske, kamor radi sklenjenega premirja z Rumunijo ne smemo vkorakati. Če se danes ali jutri odpove premirje z Rumunijo, bo njena armada od 3 strani obkoljena in ji bo preostajala samo možnost, da se uda, ali da zbeži v južno Rusijo. Zasedli smo tudi vse ne železnice, po katerih se uvažava velike količine žita v Galicijo in na — Ogrsko.

Na Estonskem so Nemci na pohodu proti Petrogradu. Nemška poročila pravijo, da beži petrogradsko prebivalstvo iz Petrograda v Moskvo. Med tem pa v Brestu-Litovskem podpisujejo Rusi mirovno pogodbo, ki jo narekujejo — Nemci.

Japonska zasede Sibirijo?

Angleški listi javljajo, da se je Japonska odločila, mobilizirati svojo armado in nastopiti v Sibiriji. Pričakuje se, da se bo akcije udeležila tudi Kitajska s štirimi divizijami.

Z zadevo se peča tudi ameriška vlada, ki se je baje odločila, da za slučaj japonske intervencije odpošlje v vzhodno Azijo en oddelek ameriških vojniških ladij, da čuvajo ameriške interese. Japonska je baje predlagala skupno postopanje entente in Wilson se bavi s tem vprašanjem. Baje se sklene mednarodni dogovor, da se prepreči, da bi velikanske zaloge blaga, nakopičene v Vladivostoku prišle v nemške roke.

Pogajanja za mir z Rumunijo.

Glasom najnovejših vesti se zdi, da so pogajanja za mir z Rumunijo razbita. Potrjena sicer te vesti še niso, a vsekakor je res, da so se pojavile velike težkoče. Gre se predvsem za črnomorsko luko Constanca, ki jo zahteva Bolgarija za-se. Potem zahteva Ogrska neke korekture mej, to se pravi bolj po domače, poleg Bolgarov, ki zahtevajo celo Dobručo, zahtevajo tudi Madžari del Rumunije. Nemci pa zahtevajo večletno obveznost, glede oddaje petroleja in žita. Teh zahtev baje Rumunija (posebno kralj Ferdinand) ne more sprejeti in zato da se bodo pogajanja za mir razbila. Konec bo seveda ta, da bo končno tudi Rumunijo zadela enaka usoda, kakor Belgijo, Srbijo in Črnogoro.

Saški princ — litevski vladar?

Neki nemški listi so prinesli vest, da bo neki saški princ imenovan litevskim knezom. Uradni list „Sächsische Zeitung“ pa piše, da se pogajanja o bodočnosti Litevske še vršijo. Ako bi se tekom teh pogajanj pokazalo, da bi bila ožja zveza Litevske s Saksonsko v interesu nemške državne politike in litevske države in ako bi vs. od tega državni vladi došel kak tozadevni predlog, bo vlada proučila, da li naj bi se doprinesle v blagor dežele žrtve, ki bi nastale iz take zveze.

Kakor se razvidi iz tega poročila, se že vršijo med nemškimi zveznimi državami pogovori, kdo zasede bodoči litevski prestol. Kaj poreče k temu litevski narod, to seveda nihče ne vpraša.

Pričetek zopetnih pogajanj v Brestu-Litovskem.

Ruska mirovna delegacija pod vodstvom člena osrednjega delavskega in vojaškega sveta, Sokolnikova, je dne 28. februarja dospela v Brest-Litovsk. Pogajanja so se pričela dne 1. marca.

Poseben mir z Avstrijo?

Znani polkovnik Repington je pričel, kot se poroča iz Ženeve v Švici, agitacijo za dosego posebnega miru četverosporazuma z Avstro-Ogrsko — brez Nemčije.

V Zalcu

se vrši v nedeljo, dne 17. marca l. 1918 velik

manifestacijski shod

vseh slovenskih strank za jugoslovansko idejo.

Govorita dr. Korošec in dr. Ravnihar. Ura in lokal se naznanita pravočasno.

Tedenske novice.

Jugoslovanski klub koroških Slovencev. Predsednik Jugoslovanskega kluba je brzojavil vodstvu koroških Slovencev: „Slovenski Korošci, brez strahu v boj za našo deklaracijo, ki stoji na popolnoma zakoniti podlagi. Vsako oviranje takoj naznanite! Dr. Korošec.“

Iz pol. službe. Namestniški kancelist Franc Babič v Mariboru je imenovan za okrajnega tajnika. Okrajni tajnik Franc Vidic je imenovan za adiunkta pomožnih uradov. Okrajni tajnik Karel Jirak in oficijal Mihael Ferk sta pomaknjena v 9. čuvnovni razred.

Profesor Lammasci je radi napadov nekaterih članov osrednje stranke gosposke zbornice na njegovo osebo vsled znanega govora izstopil iz osrednje stranke.

8. vojno posojilo. Iz Dunaja poročajo, da se že vršijo predpriprave za osmo avstrijsko vojno posojilo, ki se razpiše baje meseca maja.

Odpust 48—50letnih. V parlamentarnih krogih kroži vest, da se namerava 48—50letne č. vojnike kmalu odpustiti iz vojaške službe.

Podaljšanje dopustov za vojake. Uradno se naznanja, da se vojakom, ki pripadajo armadi na bojišču, podaljša dopust za 14 dni. Dopustnikom torej ni treba oditi dne 10. marca nazaj k svoji četi, ampak šele 14 dni po poteklem dopustnem roku.

Dijaški koncert. Srce nam je igralo veselja, ko smo videli v Mariboru v nedeljo, dne 3. marca, slovensko mladino na odru ter poslušali te krasne glasove in dovršeno godbo. Človeka veseli, če vidi in sliši navdušeno mladino, a v nedeljo smo bili v resnici očarani. Občudovati moramo mladega umetnika Milka Voglarja, da je tako lepo izvežbal pevski zbor, ki ga tako spretno vodi kot dovršen pevovodja. Posebno pa smo se divili njegovim igri na glasovirju. Nekaj novega je bil njegov salonski orkester. Kako potrebne so take prireditve, je kazal obisk. Vsak prostor v Narodnem domu do zadnjega kotička je bil zaseden. Upajmo, da se take in enake prireditve večkrat ponove. Narod se mora zbirati in če mu nudimo duševnega užitka, ima dvojni dobiček.

Posojilnice in graški Verband. Na obnem zboru posojilnice na Cvetu se je soglasno sklenilo, da ista izstopi od Verbanda v Graecu in se pridruži Zadrudni Zvezi v Ljubljani, katera ima za štajerske članice pododbor v Mariboru, ki vodi vse štajersko zadrudništvo. — V Graecu se pripravljata velik proletni shod, katerega namen je protestirati proti našemu političnemu delu. Mi se ne vmešavamo v politične zadeve, ki se tičejo gornjestažerskih ali pa tirolskih Nemcev, zato si prepovemo vsako jerobstvo od nemške strani in bomo v znak protesta naše gospodarske organizacije priklopili slovenskim Zvezam. V Graecu nas ne marajo, zakaj bi jim potem delali — nadlego.

Uradniki slovenskih denarnih zavodov. Meseca marca t. l. se bo vršilo v Ljubljani zborovanje uradnikov vseh slovenskih denarnih zavodov. Razpravljalo se bo o položaju, v katerega je prišlo vse uradništvo te vrste vsled razmer, povzročenih po vojni ter o načinu, kako si ohraniti in zagotoviti svoj obstanek v bodoče. Pretekli mesec so se razposlale na uradništvo vseh slovenskih denarnih zavodov informacijske pole. Nujno prosimo vse one, ki so te pole prevzeli, da jih čimprej in točno izpolnijo ter jih vrnejo na naznanjeni naslov ali pa Društvu zasebnih uradnikov na slovenskem ozemlju v Ljubljani. Radi važnosti zadev, ki se bodo na zborovanju razpravljale, se vabijo uradniki in uradnice vseh slovenskih denarnih zavodov brez razlike, da se tega zborovanja zanesljivo udeležijo, oddaljeni vsaj p. enem odposlancu. Kdor bi želel na zborovanju nastopiti s kakim k zadevi spadajočim referatom, naj to javi označenemu društvu. — Odbor.

Društvo stalno nameščenih. Kako velika je potreba tega društva, nam kaže velikansko zanimanje, ki vlada zanj pri vseh tistih, ki živijo v teh težkih časih ob svoji plači. Cela vrsta je že priglasila svoje članstvo, nekateri uradi celo korporativno. Naglašamo še enkrat, da lahko postane član tega društva vsakdo, moški ali ženska, ki ima svoje dohodke v svoji plači, naj je potem državni, deželni, mestni ali privatni uradnik ali uradnica, učitelj ali učiteljica, trgovski sodruženik, železničar itd., samo da dobiva mesečno določeno plačo. Občni zbor se vrši v nedeljo, dne 10. marca, popoldne ob 4. uri v posebni gostilniški sobi Narodnega doma. Čim večja bo udeležba, tim temeljitejša se bomo pogovorili o vseh zadevah, ki nas sedaj najbolj mučijo.

Odbor Društva zasebnih uradnikov in uradnic na slovenskem ozemlju opozarja vse člane in članice, naj spornih zadev s svojimi delodajalci nikar ne spravljajo v javnost potom časopisja, temveč naj le predložijo take zadeve društvenemu odboru, ki bo skušal sporna vprašanja z delodajalci rešiti mirnim in internim potom; šele če bi tako posredovanje ne imelo uspeha, bo društveni odbor zadevo izročil javnosti. Za posledice, ki bi nastale za člane vsled samovoljne objave spornih vprašanj brez poprejšnje obvestitve društvenega odbora, pa odbor ne prevzema odgovornosti.

Za begunce iz Boveca. Županstvo naznanja, da da se je obrnilo do vojaške oblasti, naj bi ista pustila prenesti vojaške barake iz Pustine na bovško polje, kjer bi dobili Bovečani začasno streho. Ta prošnja se je vrnila, ker ni vozil in ne delavne moči na razpolago. Da se omogoči vsaj nekaterim družinam povratek, pregledale so se barake pod Rombonom, Zaplejecami, v Tumarčku, v Pluženski vasi, pri Pluženskem slapu, pod Turo in ob (Soči) pod Čučkarjem. Naštelo se jih je okroglo 40, kar bi zadostovalo že za približno 80 družin. Tudi v Bovecu samem je še nekaj hiš, ki bi se dale za silo popraviti. Za splošen povratek še niso pogoji dani, povsod še leži strelivo raztreseno. Svetuje se, da se povrnejo le delavne moči, da obdelajo zemljišče, kolikor je to pri danih razmerah mogoče. Seme, poljsko orodje in delavno živino nam je vlada zagotovila. Za živila se je pri okrajnem glavarstvu že jeseni zaprosilo, a jih danes še ni in se tudi ne ve, kdaj se nakažejo. Povratek bi v prvi vrsti priporočali onim, ki so si ohranili še živino in ki imajo vsaj nekaj lastnega živeža za se in za živino. Vendar pa priporočamo, da si vsak še predno se vrne, pride svoj dom pogledat, se pouči o razmerah in sam prevčari, kaj je storiti.

Hitrost naše pošte. Poroča se nam: Iz Slov. Graeca do Sv. Lenarta pri Veliki Nedelji dospela poštna nakaznica v osmih dneh in sicer od 7. do 15. febr., dopisnica od Velike Nedelje do Slov. Graeca pa v 12 dneh, t. j. od 15. do 27. febr. t. l. Bodo morale zopet stare ženke v koših pisma prinašati, kaj je e. kr. pošta tako počasna.

Črnogorski princ Mirko umrl. Dne 3. marca je na Dunaju umrl najmlajši sin črnogorskega kralja princ Mirko in sicer na izkrvavljenju plinč.

1000 oseb mrtvih. V Honkongu na Kitajskem se je med dirko podrl oder z gledalci. Izpod razvalin so potegnili 1000 mrtvih.

Vojaški konji za spomladanska dela. Mariborsko okrajno glavarstvo naznanja, da je letos na razpolago večje število vojaških konj za poljska dela. Prošnje se pošljejo okrajnemu glavarstvu. Prošnjak se mora zavezati, da bo dajal hrano vojaku spremljevalcu in krmo konjem.

Nova doklada k zemljiškemu davku. Finančna oblastva so te dni razglasila, da se bo letos pobirala 20% doklada na zemljiški davek za fond, iz katerega se bo plačevala odškodnina za škodo, povzročeno po raznih uimah.

Dopisi.

Maribor. Umrl je kamnosek A. Kraneger na Meljski cesti. N. p. v m.

Hoče. Člani Mlekarne se še enkrat uljudno opozarjajo, naj takoj vplačajo dolžne zapadle deleže, da se poravnava ves dolg. Deleži niso izgubljeni, ampak dobi vsak o vplačanem znesku

hranilno knjžico. Načelstvo ponovno poziva člane, naj v bližnjem času zadostijo svoji dolžnosti.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Neuzmiljena smrt nam je zopet pobrala uglednega, v narodnem kakor tudi v verskem oziru vzor moža, posestnika in cerkvenega ključarja Jakoba Košar iz Bolehnečic. Vkljub temu, da je bil rajni star že 79 let, nas je zapustil vendar prehitro. Tožni plakamo ob tvoji gomili, dobro se zavedajoč, da te je pokrila črna zemlja ravno sedaj, v časih, ko je ljudstvo tako potrebno dobrih, narodno-krščanskih navdušenih mož v besedi in dejanjih, kakor si bil ti, nepozabni nam pokojnik. »-traža« in »Gospodar«, kojega si bil mnogieten naročnik, bo prinesel teh par vrstic, v katerih pa seveda ne moremo izraziti čustev žalosti nad nenadomestljivo izgubo drage nam osebe, pač ti pa tukaj obljubljam ohraniti te v najlepšem spominu. Počivaj v miru!

Kapela. Dne 18. svečana smo spremili k večnemu počitku vrlo mladenko iz Marijine družbe Ano Kovačič. Že nad eno leto jo je mučila morilka naše mladine, namreč jetika. Sedaj pa ji je v najboljši dobi življenja — stara še le komaj dvajset let — utrgala nit življenja. Njen pogreb je pokazal, da je bila zelo priljubljena. Staršem naše sozalje!

Sv. Rupert v Slov. gor. Naš rojak Franc Hladin, ki služi kot četovodja pri tehtnični stotnji domačega strelskega polka šte. 26 je bil odlikovan radi hrabrega zadržanja pred sovražnikom s srebrno svetinjo I. vrste in s Karlovim četnim križem.

Razne novice.

Vesten poslanec. Angleški major sir John Simons, ki je tudi član spodnje zbornice, se je nahajal na francoski fronti. V zbornici bi se imela vršiti važna seja in njegova prisotnost je bila neobhodno potrebna. Major ni smel izgubiti časa. Neredna vožnja parnikov mu je onemogočila potovanje v London. Major pa kljub temu ni izgubil upanja priti se pravočasno v zbornico. Pri nekem letaleu si je izposodil letalo in se je po zraku napolil v London, da se udeleži razprave in glasovanja o volilni reformi. Nekaj ur pozneje se je izkrcal major-poslanec in njegov zrakoplovec-vodja pred Westminsterom. Pričakovala ga je velika množica ljudi, ki ga je viharo pozdravljala.

Granata mu je odnesla tornistro, vojak pa je ostal živ. Naš prijatelj g. Matija Wutti na Ločilu pri Beljaku na Koroškem nam piše, da je njegovemu sinu v začetku meseca februarja laška granata odnesla tornistro, a njemu se ni zgodilo nič žalega.

Pozor pred tatovi! Prijatelj lista nam poroča: Od vseh strani dohajajo vesti, da se vršijo na deželi in tudi v mestih in trgih številne tatvine, vlomi, poboji itd. Ponekod so organizirane kar cele tatinske tolpe, sestavljene iz vojaških ubežnikov in enakovrstnih ljudi. Proti temu bo treba nekaj storiti. Orožniki navažno nimajo časa se pečati s takimi tolpami, drugih varnostnih straž pa ni. Najboljše je, da se po občinah organizirajo varnostne straže, katere bi se lahko takoj obvestilo o kakšnem nevarnem pojavu. Priporoča se tudi, da se hiše in shrambe skrbno zapirajo. Sumljivih tujcev ne prenočujete!

Posojilnica v Mariboru Narodni dom naznanja, da uraduje vsak delavnik od 1/29 do 12. ure predpoldne.

V poslano.

Na zasebnem učilišču Legatovem v Mariboru ob Dravi se začnejo s 3. aprilom 1918 novi tečajji za stenografijo, strojepisje, pravopisje, računstvo združeno s knjigovodstvom, tečajji za lepopisje, za slovensščino in nemščino. Tečajji trajajo šest mesecev, prospekti na razpolago. - Maribor, Viktringhofova ulica 17.

POSESTVO

Veliki Hum (Willkommhof) pri Mariboru, postaja Pesnica, se proda na prostovoljni dražbi. Posestvo obsega 46 ha njiv, travnikov, vinogradov in gozdov ter je popolnoma arondirano. Gradič je dobro novozidan, poleg so hlevi za govejo živino, konje in svinjerejo ter druga gospodarska poslopja. Od Maribora je posestvo oddaljeno pol ure z vozom, od postaje Pesnica ne daleč peš.

Prostovoljna dražba posestva bo dne 12. marca 1918 na posestvu Veliki Hum samem ob 10. uri dopoldne. Izklicna cena je K 110 000 — ter more po dogovoru precejšedel kupnine ostati na posestvu vknjižen.